

Exegetik, predikan, vardag: hur kan de mötas?

»Hur relationen exegetik – predikan kan bli fruktbar.«

Detta temanummer hade först arbetsnamnet ”exegetik i vardagen”. Ulrika Svalfors använde det vid ett redaktionsmöte för att tala om en problematik vi som är eller har varit i församlingstjänst känner till alltför väl. Präster i Svenska kyrkan samt de med motsvarande uppgifter i flera andra kyrkor, exempelvis pastorer i Equmeniakyrkan, har en ordentlig exegetisk grundutbildning. Att exegetik tar sådan plats i utbildningen beror på Bibelns och predikans centrala roll i våra kyrkors liv. Samtidigt är det inte alltid lätt att veta hur exegetiska kunskaper och färdigheter kan användas när vi är ute i tjänst i församlingarna, alltså ”i vardagen”, en ”vardag” som ofta är en söndag då vi predikar i gudstjänsten.

Svensk Kyrkotidnings redaktion beslöt att göra ett temanummer om detta, men ändrade ”exegetik i vardagen” till det mer direkt begripliga ”exegetik och predikan”. Utgångspunkten är att exegetik är viktigt för predikan men att frågan om hur den är det kan besvaras på olika sätt. Därför behövs stöd för reflektionen om hur relationen exegetik – predikan kan bli fruktbar. Vi beslöt också att jag, Hanna Stenström, som är exeget och präst i Svenska kyrkan, skulle utforma numret i samarbete med Ulrika Svalfors, som är systematisk teolog och pastor i Equmeniakyrkan. Så skulle exegetiska samt systematisk-teologiska kunskaper och perspektiv finnas med, även om exegetiken får det största utrymnet.

Vi frågade flera exegeter och fick positiva responser. Fyra exegeter hade både viljan och möjligheten att skriva om hur de förstår exegetikens betydelse för predikan. Två av de fyra – Åke Viberg och Rikard Roitto – har under flera år undervisat på kurser på Enskilda Högskolan (tidigare THS) där exegetik och predikan förs samman. Vi eftersträvade att få flera skribenter och därmed också fler kvinnor bland skribenterna, men vi som är både exegeter och kvinnor är fortfarande få i Sverige. Det är ju ofta svårt för såväl doktorander som disputerade i tjänst utanför akademien, men också för etablerade forskare med akademiska tjänster, att få tid för arbetsuppgifter som inte är direkta åligganden i tjänsten.

Två artiklar behandlar predikan över gammaltestamentliga texter. Då detta temanummer handlar om bibelbruk i kristna kontexter använder jag samt författarna

termen ”Gamla testamentet” även om det är en kristen term som i akademiska sammanhang bör ersättas av ”Hebreiska bibeln”, en term som också går att använda i judiska sammanhang. Åke Viberg skriver om gammaltestamentliga texter som livstolkande texter med exempel från söndagar som snart kommer i de kyrkor som använder *Den svenska evangelieboken*. Karin Tillberg börjar i generell reflektion om exegeternas ansvar i arbetet med svåra texter, presenterar sin avhandling samt visar hur dess resultat kan bli relevanta för predikan och mer generell teologisk reflektion.

Två artiklar behandlar predikan över texter ur Nya testamentet, evangelietexter. Rikard Roitto tar sin utgångspunkt i erfarenheter från undervisning i kursen ”Att predika Nya testamentet” och visar hur exegetik kan bli till nytta för predikan, med en av den kommande allhelgonahelgens texter som exempel. Magnus Evertsson tar sin avhandling som utgångspunkt och visar med flera exempel hur exegetiska kunskaper och metoder kan användas i predikan över liknelser ur Lukasevangeliet.

De fyra exegeterna visar hur bibeltexter gav livstolkning, hopp och mening till människor för länge sedan och hur texterna kan ge det till oss idag, hösten 2022. De visar också, genom forskarnas kritiska blick, det som är utmanande i bibeltexterna och som kristna förkunnare inte ska dölja. Jag hoppas att båda dessa aspekter finns med när dessa fyra artiklar börjar leva i förkunnarnas vardag. Jag hoppas också att den dialog mellan akademi och kyrka, forskning och kyrklig praktik, som upprättas i dessa fyra artiklar ska fortsätta i förkunnarnas vardag – söndag – samt bära frukt i människors vardag och liv.

HANNA STENSTRÖM

